



Brahms

Violin Concerto

Nils-Erik Sparf

Paul Mägi, conductor

Uppsala Chamber Orchestra

Johannes Brahms

Violinkonsert D-dur, op 77

Somrarna 1877–1879 sägs ha varit de lyckligaste i Brahms vuxna liv. Han tillbringade dem i de mycket natursköna omgivningarna av byn Pörtschach i Österrike. "Vid Wörthersee måste det vara vackert", skrev hans vän kritikern Theodor Billroth i ett brev efter att ha hört Brahms andra symfoni, som skrivits där. Men uttalandet kunde lika gärna ha gällt violinkonserten i samma tonart, skriven vid samma sjö året därpå (1878). Musiken är fylld av solsken.

Brahms arbetade alltid länge och trevande på de stora verken. Han ändrade ofta. Konserten för violin skisserades sålunda till att börja med i fyra satser, och i slutet av augusti skickade han violinstämman till sin vän sedan tjugofem år, violinvirtuosen Joseph Joachim, med orden: "Du behöver inte ursäktas dig, inte ha någon respekt för 'den alltför goda musiken', inte komma med något svepskäl ... Jag är nöjd om du säger något och kanske skriver in något: svårt, obekvämt, omöjligt, osv." Joachim läste och svarade: "Du hittar här och var en ändrad ton och en anmärkning därtill ... Det mesta är utförbart, mycket till och

med riktigt originellt violinmässigt – men att det skulle vara angenämt att spela detta i en överhettad sal, vill jag inte påstå innan jag fått en överblick av det hela.”

I november lät Brahms Joachim veta att han uteslutit de båda mellansatserna – ”naturligtvis var de bäst” – och placerat ett ”stackars adagio” i deras ställe. Ett par år senare dyker delar av det uteslutna scherzot upp som ett tema i Pianokonsert nr 2.

Joachim spelade solostämman, och Brahms dirigerade orkestern när konserten uruppfördes på nyårsafton 1879. Publikens förväntningar var stora, men Joachim kände att han inte övat tillräckligt, och Brahms var okoncentrerad sedan han i mitten av första satsen upptäckt att han fortfarande hade vardagsbyxorna på sig under frackrocken ...

Konserten är hållen i Beethovens anda, och man kan urskilja citat och vändningar som härrör från olika Beethovenverk. Solisten får inte briljera så mycket, utan snarare ingå som en del i den symfoniska helheten, vilket föranledde den firade violinisten Pablo de Sarasate att utbrista: ”tror ni mig vara så smaklös att jag skulle ställa mig på estraden för att med violinen i hand höra på när oboen i adagiot spelar hela satsens enda melodi för publiken?” Fåfänga kan förblinda konstnären. Tiden har visat att Brahms lyckades, för detta är en av de mest spelade violinkonserterna.

Johannes Brahms

Violin Concerto in D major, op 77

The summers of 1877 to 1879 are said to have been the happiest in Brahms' adult life. He spent them in the village of Pörschach am Wörthersee in Austria, an area of great natural beauty. "How beautiful it must be at Wörthersee", the critic Theodor Billroth wrote in a letter to his friend Brahms after hearing his Second Symphony, which was composed there. But this comment could equally well refer to Brahms' Violin Concerto in the same key, written by the same lake the following summer (1878). The music is full of sunshine.

It took Brahms a long time to write his major works; he was indecisive and frequently made changes. The first sketch of the violin concerto actually had four movements, and at the end of August he sent the violin part to his friend of twenty-five years standing, the violin virtuoso Joseph Joachim, with the following note: "I had intended to leave you no excuse whatsoever – neither that the music is too good, nor that it isn't worth the trouble ... now I would be satisfied if you would write a letter to me, or perhaps mark the music: difficult, awkward, impossible etc." Joachim read it through and answered: "You will find the odd note changed here and there with a comment attached ...

Most of it is playable, and much of the violin-writing is even quite original – but I cannot judge whether it would be pleasurable to perform it in an overheated hall until I have an overall picture of the work.”

In November Brahms told Joachim that he had discarded the two middle movements – “naturally they were the best ones” – and replaced them with a “feeble adagio”. A few years later material from the deleted scherzo reappeared as a theme in the Second Piano Concerto.

At the first performance of the concerto on New Year’s Day 1879, Joachim played the solo part and Brahms conducted the orchestra. The audience’s expectations were high, but Joachim felt ill-prepared, and Brahms was distracted in the middle of the first movement by the discovery that he was still wearing his everyday trousers under his frock coat ...

The concerto is written in the spirit of Beethoven, and a number of quotations and gestures are discernable that stem from various Beethoven works. The soloist is not given much opportunity to shine but is integrated in the symphonic texture, which led the celebrated violinist Pablo de Sarasate to exclaim: “Do you think I have such poor judgement that I would stand on the rostrum, violin in hand, and listen to the oboe playing the only tune in the adagio?” Vanity can make an artist blind. Time has shown that Brahms succeeded, since this is one of the most frequently played violin concertos.



Nils-
Erik
Sparf

Violinisten Nils-Erik Sparf är sedan många år anställd vid Musik i Uppland som konsertmästare i Uppsala Kammarorkester och som medlem i stråkensemblen Uppsala Kammarsolister. Han har tidigare varit konsertmästare i Kungliga Hovkapellet och Kungliga Filharmonikerna. Han finns representerad på ett stort antal cd-inspelningar.

Genom åren har Sparf mottagit en rad utmärkelser och priser. I januari 2004 mottog han medaljen "Litteris et Artibus" ur kung Carl XVI Gustafs hand och i november 2013 Kungliga Musikaliska Akademiens Interpretpris.

Nils-Erik Sparf works since many years at Music in Uppland as concertmaster of the Uppsala Chamber Orchestra and principal violinist of the string ensemble Uppsala Chamber Soloists. He has previously been the concertmaster of the Stockholm Royal Court Orchestra and the Royal Stockholm Philharmonic Orchestra. He has made a great number of CD recordings.

Over the years Sparf has garnered a number of distinctions and awards. In January 2004 he was awarded the Litteris et Artibus Medal, conferred by King Carl XVI Gustaf, and in November 2013 the Interpretation Prize from the Royal Academy of Music.



Paul Mägi

The Estonian Paul Mägi has been the principal conductor of the Uppsala Chamber Orchestra since 2004. He is a highly esteemed conductor with an extensive and successful career on stages all over Europe, the U.S. and South America.

Paul Mägi was the artistic director and principal conductor of the Latvian National Orchestra 1990–1994 and at the Estonian National Opera 1995–2002. As of 2011 he is artistic director and principal conductor at

Estländaren Paul Mägi är sedan 2004 Uppsala Kammarorkesters chefsdirigent. Han är en högt ansedd dirigent med en omfattande och framgångsrik karriär på scener runt om i Europa, USA och Sydamerika.

Paul Mägi var konstnärlig ledare och chefsdirigent för Lettiska Nationalorkestern 1990–1994 och vid Estlands Nationalopera 1995–2002. Sedan 2011 är han konstnärlig ledare och chefsdirigent vid Vanemuine Teater i Tartu, Estland. Paul Mägi är också professor i dirigering vid Estniska Musikaliska Akademien och har tidigare verkat som gästprofessor vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm. 2013 blev Mägi invald i Kungliga Musikaliska Akademien, och i januari 2014 mottog han det hedervärda Estniska Kulturpriset för sitt breda arbete som dirigent och pedagog både i Estland och utomlands.

The Vanemuine Theatre in Tartu, Estonia. Paul Mägi is also professor of conducting at the Estonian College of Music and has previously been a visiting professor at the Royal College of Music in Stockholm.

In 2013 Paul Mägi was elected to the Royal Academy of Music in Sweden and in January 2014 he received the prestigious Estonian Culture Award for his work as a conductor and teacher both in Estonia and abroad.

Uppsala Kammarorkester

Uppsala Kammarorkester, av många bedömare ansedd som en av de främsta kammarorkestrarna i Sverige, tillhör länsmusikstiftelsen Musik i Uppland. Orkestern har tidigare givit ut flera kritikerrosade skivor på Naxos.

Utmärkande för Uppsala Kammarorkester är flexibilitet i olika stilar från tidig barock till samtida musik och en ädel orkesterklang med både värme och lyster.

Paul Mägi blev orkesterns chefsdirigent 2004. Tidigare chefsdirigenter har varit Howard Shelley och Gérard Korsten.

Konsertmästare är Nils-Erik Sparf, Klara Hellgren och Bernt Lysell, som också är medlemmar i stråkensemblen Uppsala Kammarsolister.

The Uppsala Chamber Orchestra

The Uppsala Chamber Orchestra, regarded by many as one of the finest chamber orchestras in Sweden, is part of Musik i Uppland, the county musical foundation. The orchestra has previously received critically acclaimed recordings on Naxos.

The Uppsala Chamber Orchestra is characterized by its flexibility in various styles, from early baroque to contemporary music, and its exquisite orchestral sound, both warm and lustrous.

Paul Mägi has been the principal conductor as of 2004. Previous principal conductors have been Howard Shelley and Gérard Korsten.

The concertmasters are Nils-Erik Sparf, Klara Hellgren and Bernt Lysell, who are also members of the string ensemble Uppsala Chamber Soloists.

Johannes Brahms

(1833–1897)

Concerto for Violin and Orchestra in D major op. 77

- | | |
|--|-------|
| 1. Allegro non troppo (Cadenza: Sparf) | 22:31 |
| 2. Adagio | 8:40 |
| 3. Allegro giocoso, ma non troppo vivace | 8:31 |

Live recording, Concert hall,
Uppsala Konsert & Kongress May 6, 2010

Recording engineer: Fredrik Kollberg

Editing and mastering: Maido Maadik

Digital mastering: Priit Kuhlberg

Executive producer: Paul Mägi

Work comments: Stig Jacobsson

Translations: Cynthia Zetterqvist,
Donald McQueen

Booklet and graphic design: To Be Frank

Photos: Stewen Quigley



**MU
SIK**
| UPPLAND